

Genel Yayın Sıra No:162
2010/4

ISBN No: 978-605-5614-26-3

Yayına Hazırlayan:

Av. Celal Ülgen - Av. Coşkun Ongun

Kapak

Can Eren

Tasarım / Uygulama

Referans Ajans

Tel: +90.212 347 32 47

e-mail: info@referansajans.com

Baskı

Sanat Matbaacılık

Medya ve Reklam Hizm. San. Tic. Ltd. Şti.

Hattat Halim Sokak No: 13

Balmumcu - Beşiktaş / İstanbul

Tel: +90.212 267 04 23

e-mail: as@sanatmatbaacilik.com

Birinci Basım: Mart 2010

İstanbul Barosu Yönetim Kurulu Kararıyla 1.000 adet basılmıştır.

İstanbul Barosu
ve
Kadir Has Üniversitesi Hukuk Fakültesi

YENİ
SOSYAL GÜVENLİK SİSTEMİ
-Değerlendirmeler-

Kadir Has Üniversitesi Hukuk Fakültesi
21.02.2009

İSTANBUL BAROSU YAYINLARI

İstiklal Caddesi Orhan Adli Apaydın Sokak
1. Baro Han Beyoğlu / İstanbul
Tel: (0212) 251 63 25 (pbx) / Faks: (0212) 293 89 60
dergi@istanbulbarosu.org.tr

--	--

İÇİNDEKİLER

YAYIN KURULU'NDAN	7
Açılış	9
I. Oturum	13
<i>Kısa Vadeli Sigorta Hükümleri</i> Oturum Başkanı: Süleyman CANER Konuşmacı: Doç. Dr. Talat CANBOLAT	15
II. Oturum	41
<i>5510 Sayılı Kanun Açısından Uzun Vadeli Sigorta Kolları</i> Oturum Başkanı: Ali GÜNEREN Konuşmacı: Prof. Dr. Aziz Can TUNCAY	43
III. Oturum	77
<i>Geçiş Hükümleri</i> Oturum Başkanı: Ali GÜNEREN Konuşmacı: Yard. Doç. Dr. Hediye ERGİN	79
IV. Oturum	109
<i>Genel Sağlık Sigortası</i> Oturum Başkanı: Serpil ÖZGENÇ Konuşmacı: Prof. Dr. Ali Rıza OKUR	111
V. Oturum	127
<i>Primlere İlişkin Hükümler</i> Oturum Başkanı: Utkan ARASLI Konuşmacı: Prof. Dr. Ömer EKMEKÇİ	129
Soru-Yanıt	161

--	--

SOSYAL GÜVENLİK

Anayasamızda devletin nitelikleri arasında yer alan Sosyal Devlet ilkesinin en somut görünümü ülkemizdeki sosyal güvenlik sistemidir.

Yeni çıkan 5510 Sayılı Sosyal Sigortalar ve Genel Sağlık Sigortası Yasası karmaşık dili, sistematikten uzak biçimiyle uygulamada oldukça sıkıntılara yol açtı, açmaya da devam ediyor.

Ülkenin en temel konusu olan sosyal güvenlik hakkında çıkarılan bir yasanın anlaşılabilirlik sorunu olması doğrusu açıklanabilir bir durum değildir.

Getirdiği yeni düzenlemeyle kamuoyunda "mezarda emeklilik" olarak tanımlanan emeklilik sistemi bir yana, başka birçok aksaklık ve de belirsizliklerle dolu bir yasa çalışmasıdır bu.

Baromuz İş ve Sosyal Güvenlik Hukuku Komisyonu ile Kadir Has Üniversitesi Hukuk Fakültesi tarafından ortaklaşa gerçekleştirilen Yeni Sosyal Güvenlik Hukuku Sistemi Panel sunumlarını bu kitapta sizlere sunuyoruz.

Uzman akademisyen ve uygulamacılar yasanın getirdiklerini (ve götürdüklerini) anlaşılır bir dille açıklıyorlar.

Bu kitap bu yönüyle önemli bir boşluğu dolduracak donanuma sahip. Yararlı olacağına kuşcumuz yok.

Yeni bir yayında buluşmak umuduyla...

Av. Celal Ülgen
Yayın Kurulu Başkanı

İŞ VE SOSYAL GÜVENLİK HUKUKU KOMİSYONU

Divan	Adı	Soyadı
Baro Başkanı	Av. MUAMMER	AYDIN
Koordinatör	Av. BERRİN	ADİYAMAN
Koordinatör	Av. HÜSEYİN	ÖZBEK
Başkan	Av. AHMET ŞÜKRÜ	EYMİRLİOĞLU
Başkan Yardımcısı	Av. NECDET	OKCAN
Başkan Yardımcısı	Av. HALİL	ORMANOĞLU
Sekreter	Av. TEZAY	YILDIRIM
	Av. MEHMET	BAŞBUĞ
	Av. GÜLGÜN	KANER
	Av. HASAN	GÜNÜÇ
	Av. HASAN	ERDEM
	Av. METEHAN	KARADUMAN
	Av. SELMA	KARADUMAN
	Av. NURDAN	GÜRİŞ

**YENİ SOSYAL GÜVENLİK SİSTEMİNİN
DEĞERLENDİRİLMESİ SEMPOZYUMU**

Kadir Has Üniversitesi Hukuk Fakültesi

21.02.2009

Av. AHMET ŞÜKRÜ EYMİRLİOĞLU

(İstanbul Barsu İş ve Sosyal Güvenlik Hukuku Komisyonu Başkanı)

Cumhuriyet tarihimiz boyunca en çok değişen yasaların başında sosyal güvenliğe ilişkin yasalar gelmektedir. Popülist kaygılarla çok genç yaşta sağlanan emeklilik olanaklarına tepki olarak 5510 Sayılı Yasayla “mezarda emeklilik” olarak tanımlanan uygulamalara gidilmiştir. Bu nedenle yürürlük tarihleri ötelenmiş, taraf olduğumuz uluslararası sözleşmeler gereği ülkemiz koşullarına çok da uygun olmayan dayatmalara muhatap olunmuştur.

Bu sempozyumumuzda yeni sosyal güvenlik sistemimiz değerlendirilecektir. Sempozyumumuzun öğleden önceki bölümünde 10. Hukuk Dairesi Başkanı Sayın **Süleyman Caner** Oturum Başkanlığı yapacaktır. Sayın **Doç. Dr. Talat Canpolat** kısa vadeli sigorta hükümleri konusunu sunacaktır. 2. Oturumda 21. Hukuk Dairesi Başkanı Sayın **Ali Güneren**'in Oturum Başkanlığında Sayın **Prof. Dr. Aziz Can Tuncay** uzun vadeli sigorta hükümleri konusundaki görüş ve düşüncelerini sunacaktır. Daha sonraki bölümde **Dr. Hediye Ergin** geçiş hükümlerini açıklayacaktır. Öğleden sonraki bölümümüzde Yargıtay 21. Hukuk Dairesi Başkan Vekili Sayın **Serpil Özgenç**'in Oturum Başkanlığında Sayın **Prof. Dr. Ali Rıza Okur** tarafından Genel Sağlık Sigortası konulu bildiri sunulacaktır. 4. Oturum Yargıtay 21. Hukuk Dairesi Onursal Başkanı Sayın **Tamer Aslı** başkanlığında Sayın **Prof. Dr. Ömer Ekmekçi** primlere ilişkin hükümler konulu bildiriye sunacaklardır. İş ve Sosyal Güvenlik Hukuku Komisyonu tüm arkadaşlarım adına saygılarımı sunarım.

Av. MUAMMER AYDIN

(İstanbul Barosu Başkanı)

İstanbul Barosu yıllardan beri bünyesindeki merkez ve komisyonlarla bilimsel çalışmalar yapmakta, meslek içi eğitimlerle de meslektaşlarına ve hukuk dünyasına katkı sunmaktadır. Bu merkez ve komisyonlara katkı veren meslektaşlarımızın çalışmalarıyla gerçekleştirilen panel, konferans, seminer ve sempozyumlarda çıkan sonuçları ve çalışmaları da İstanbul Barosu olarak kitap halinde basarak hukuk camiamızın yararlanmasına sunuyoruz. Tabii ki, yaptığımız bu bilimsel ve güncel çalışmalara katkı veren değerli fikir ve düşüncelerini de bizlerle paylaşan üniversitelerimizin

ve Yargıtayımızın değerli temsilcilerine de katkılarından dolayı ayrıca şükranlarımı sunuyorum.

İstanbul Barosu olarak bu ve benzeri toplantıları yapmamızın bir diğer büyük amacı da sosyal hukuk devleti oluşumuna ve gelişimine katkıda bulunmaktır. Bilindiği üzere son 10 yıldır Türk İş Hukuku alanında ülke olarak Avrupa Birliği mevzuatına uyum çerçevesinde bir dizi gelişmeler yaşanmaktadır. 19. Yüzyılda sanayileşme hareketinin Avrupa'da hızla yayılmasıyla birlikte ortaya çıkan endüstri ilişkileri sosyal anlamda olumsuz sonuçları da beraberinde getirmiştir. İnsan sağlığıyla bağdaşmayan çalışma koşulları geçim düzeyinin çok altındaki düşük ücretler, küçük işçiler, insan emeğinin sömürsü ve benzeri bu tür kötü tablolar hep 19. Yüzyıl sanayi devriminden geriye kalan kötü anılar ve sonuçlar. Halbuki 21. Yüzyılda sanayi söz konusu kötü koşulları en aza indirmeye çalışan en önemli kurtarıcılardan biri olarak da görülmektedir. Teknolojinin hızla ilerlemesine paralel olarak çalışma hayatı da şekil değiştirmektedir. Hiç kuşkusuz insani değer yargılarının çalışma hayatında ön planda tutulmasıyla birlikte çalışanlara bakış açısı da 19. Yüzyıldan günümüze çok yol kat etmiş ve önemli oranda da değişmiştir. Bu anlamda işçilerle işverenler birbirlerini karşı cephelerde olan yanlar olarak değil, aynı ülkenin insanları olarak omuz omuza çalışan unsurlar olarak görmelidirler. Sanayileşmedeki amaçsa, çalışma yaşamındaki tüm unsurların güçlerini birleştirerek katma değer sağlayıp milli gelirimizin artırılarak düşlediğimiz seviyelere gelmesini sağlamak ve ülke kalkınmasına omuz vermektir. Tabii ki, meydana getirilecek bu artışın toplumsal barış ve huzur ihmal edilmeden gerçekleşmesiye en büyük dileğimizdir. Çalışma yaşamı gibi değişen koşulları açık birçok yeniliğe sahne olan bir faaliyet alanını düzenleyen kural ve yasaların kendisinin de dinamik ve gelişmelere uyarlanabilir olması da çok önemlidir. Sosyal güvenlik hukukunda yaşanan son gelişmeler ve özellikle 5510 Sayılı Yasanın bu düşünceye ne kadar hizmet ettiğinin değerlendirilebilmesi için değerli hukukçuların, yargıçlarımız ve akademisyenlere değerlendirmesini bırakarak sosyal hukuk devletinin hayata geçirilmesinde hukukçu olarak bizlere düşen sorumluluğun bilincinde olduğumuzu bir kez daha da hatırlatmak istiyorum.

İşçi, işveren ve devlet sanayinin vazgeçilmez üç önemli unsurudur. Bu unsurlardaki en önemli nokta sosyal diyalog temelinde ilişkilerin geliştirilerek aralarındaki uyumun sağlanmasıdır. Hukukçu olarak bizlere düşen görev Yasamanın koyduğu bu kuralların hayata geçirilmesinde kanunun ruhunu yakalamaktır. Bu amaçla da yeni yasanın bu gözle değerlendirilmesi öngörülemez ve uygulamadan doğan eksik, aksak yönlerinin seslendirilmesi gerekmektedir. 5510 Sayılı Yasayı da bu düşünceyle değerlendirmek gerektiği inancındayız. Sosyal güvenlik sisteminin sağlıklı

bir şekilde yürüdüğü bir sistemde çocuklarımızın hafızalarına aydınlık günleri yerleştirebilmek en büyük hayalimizdir. Sizlerle bu hayali paylaşmaktan da onur duyarım. Bu vesileyle tekrar teşekkür ediyor, sevgi ve saygılarımı sunuyorum.

Prof. Dr. ALİ GÜZEL

(Kadir Has Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dekanı)

Sosyal güvenlik sisteminde reform sürecinin her aşamasında ifade etmeye çalıştığım gibi haklı gerekçelere dayanmayan öngörü ve hedefleri belirsiz ve gerçekçi olmayan sosyal güvenlik reformu 5510 Sayılı Sosyal Sigortalar ve Genel Sağlık Sigortası Yasasıyla somutlaşmış ve yaşama geçmiş bulunmaktadır. Kanımca yasa yapma tekniğine uymayan, Anayasaya aykırı hükümler içeren, çelişki ve boşluklarla dolu karmaşa bir metin niteliğinde olan, geçiş hükümleriyle ve eski yasaların çok sayıdaki hükmünü yürürlükte bırakarak bir mevzuat karmaşasına yol açan 5510 Sayılı Yasa ne yazık ki, artık yürürlüğe girmiş bulunmakta ve beşikten mezara, yediden yetmişe tüm Türk toplumu yeni bir sosyal güvenlik sistemiyle baş başa bırakılmış bulunmaktadır. Bu noktadan sonra artık görev ve sorumluluk yasa hükümleriyle bilimin süzgecinden geçirecek bilim insanlarına, yasayı uygulayacak yargıçlara, yasanın uygulanmasında taraf olacak avukatlara düşmektedir. Bu sempozyumumuzun haklı gerekçesini de bu görev ve sorumluluk oluşturmakta ve yeni sosyal güvenlik sistemi bu anlayış içinde tarafınızdan değerlendirilecektir.

Her bilimsel çalışmamızda olduğu gibi yoğun iş tempolarına karşı desteklerini bizden esirgemeyerek bu sempozyumda da bizleri onurlandıran Yargıtay 10. Hukuk Dairesi Başkanı Sayın Süleyman Caner'e, 21. Hukuk Dairesi Başkanı Sayın Ali Güneren'e, aynı dairenin başkan vekili Sayın Serpil Özgenç'e, Yargıtay 21. Hukuk Dairesi Onursal Başkanı Sayın Urkan Araslı'ya, Yargıtay 10. Hukuk Dairesi üyeleri Sayın Necdet Ukay, Sayın Fatih Arıkan ve Ercüment Turan'a tebliğleriyle bizlere ışık tutacak olan değerli meslektaşlarım Prof. Dr. Aziz Can Tuncay'a, Prof. Dr. Ali Rıza Okur'a, Prof. Dr. Ömer Ekmekçi'ye, Doç. Dr. Talat Canbolat'a ve Yrd. Doç. Dr. Hediye Ergin'e sempozyumun düzenlenmesinde yoğun çaba gösteren başta İstanbul Barosu İş ve Sosyal Hukuku Komisyonu Başkanı ve üyelerine, yönetim kurulu üyelerine, fakültemde başta araştırma görevlisi Deniz Ugan olmak üzere tüm çalışma arkadaşlarıma ve üniversitemizin bugün burada görev yapan teknik servis elemanlarımıza huzurunuzda bir kez teşekkür ve şükranlarımı ifade etmeyi bir görev saymaktayım.